

Napsugár

GYERMEKIRODALMI LAP XLVIII. ÉVFOLYAM 555. SZÁM 2004. NOVEMBER

LÁSZLÓ NOÉMI ÉSZAK

Tokaji aszú, egri bikavér.
Szőlőszemekben a nap
melege nyugodni tér.

Tölgyerdő, dombhát, szirtek, várromok.
Rákócziak, Zrínyik,
versek, felhők, ostromok.

Kurucok, labancok, törökök, tatárok.
Szurokkal és lánggal
színültig telt várakok.

Baradla-barlang, cseppkőfigurák.
Föld mélyében oszlopok,
rejtélyes üregvilág.

Tótok, rácok, ruszinok, sokácok,
ballada homálya,
hollószárny, akácok.

Katedrális, bazilika, dzsámi,
ima, zsoltár, esküszó
készül az égre szállni.

Nézzétek csak a térképet, kedves velem
utazó Napsugár-olvasók! Októberben a sok-sok
„zöldet”, a Kunság mezeit, a Nagy Magyar Al-
földet kószáltuk be. Most a „barna” tájjal, az
Észak-Magyarországi hegyvidékkel ismerkedünk.

No ne gondolatok valami égbenyúló bércekre,
hiszen ezek a hegyek ritkán érik el a 800 méter
magasságot. A mai Magyarország legmagasabb
csúcsa, a Kékestető is mindössze 1015 méter.

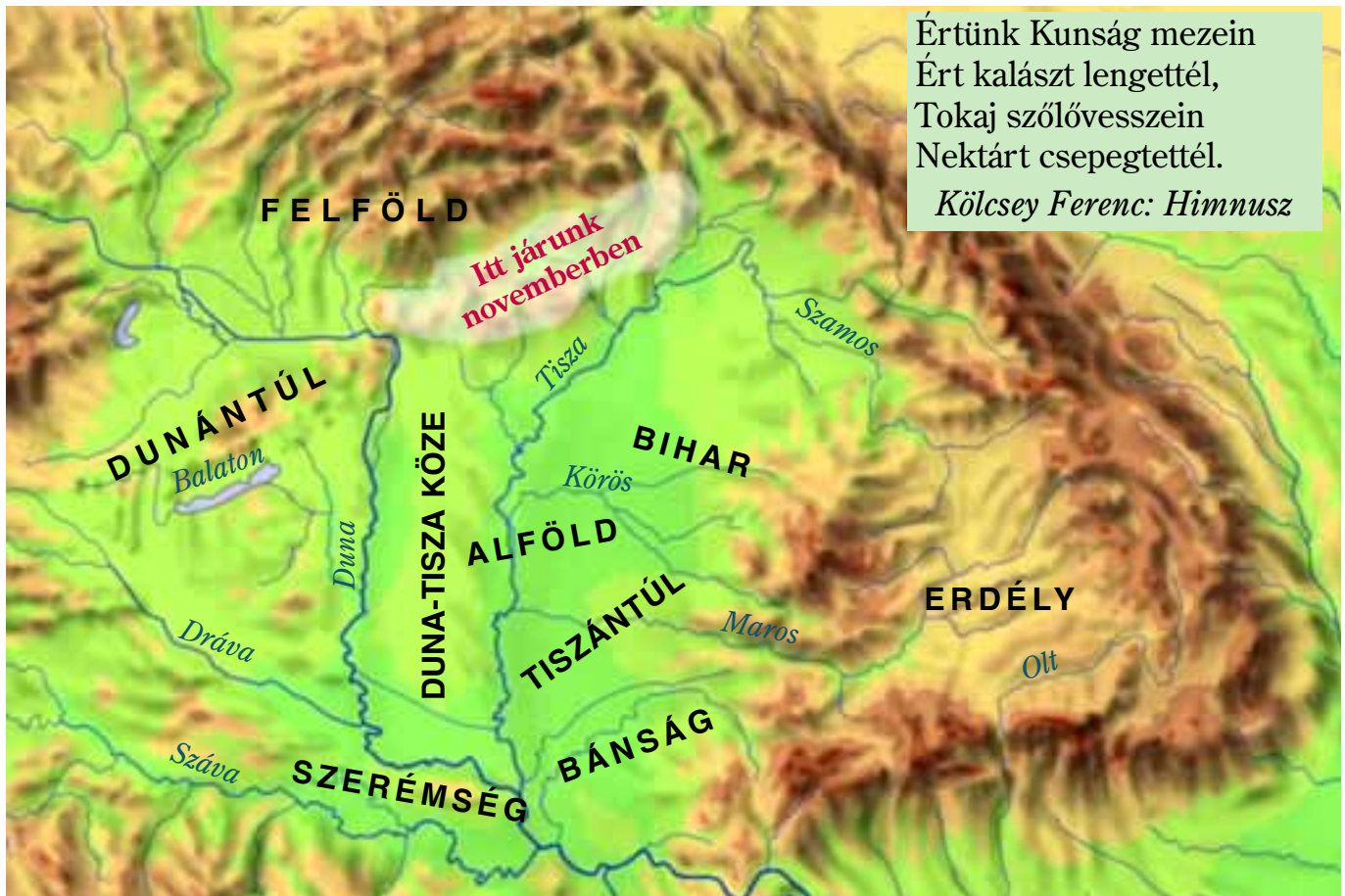
Gyertek hát!

**Deák Árpád ta-
nár bácsi** fürgén
kapaszkodik ve-
lünk a hegyek or-
mára épült legen-
dás várainkhoz,
vezet barlangok
titkos folyosóin,
híres városok ut-
cáin vagy napos
hegyoldalak szőlőtőkéi között.

Kékestető

Egy kicsit elkéstünk, a szüret már lejárt, de Tokaj
vidékén novemberben is minden a szőlőről, a bor-
ról szól, akárcsak ez a mese.

Értünk Kunság mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.

Kölcsey Ferenc: Himnusz

ARANYGEREZD

Balogh Béni királymondáiból

Valamikor réges-régen – lehet annak már hetedfélszáz esztendeje is – egy Itáliából idekerült király, a magyarul Károly-Róbertnek nevezett Anjou-uralkodó seregében szolgált egy talján vitéz, Antónió – magyarosan: Antal.

Egy alkalommal, amikor a király kíséretében a Hegyalján járt, az egyik faluban megismerkedett egy csodaszép magyar leánnyal. Julinak is megtetszett a csinos olasz legény, de apja-anyja hallani sem akart az idegenről.

– Nekünk dolgos kezű vő kell, aki szánt-vet, arat, kaszál, kapál. Erre pedig nem alkalmas ez a talján vitéz – mondták.

Telt-múlt az idő. Egyik év a másik sarkát taposta. Antónió szolgálata lassacskán lejárt.

– Még szereted a hegyaljai leányt? – kérdezte egy napon tőle a király.

– Sose fogom elfelejteni, felség, míg ezen a világon élek.

– Jól van, Antónió, hűséges, jó vitézem voltál, megjutalmazlak. Válassz magadnak bárhol az országban annyi földet, amennyit egy nap gyalog bejársz. Ha ilyen gazdag leszel, nem hiszem, hogy tiltanak többé tőled azt a leányt! Ráadásul nemessé is teszek.

Talján Antal a Hegyalja legszebb részén, a Bodrog és a Zempléni hegyek közötti dombos vidéken választotta ki magának a birtokot. Az itteniek legnagyobb meglepetésére felszántatta ugyan jó mélyen a földjét, de nem búzát, hanem Itáliából hozott vesszőket „dugatot” bele.

Az egész Hegyalja kíváncsian várta, mit terem a számtalan, földbe bújtatott vessző. Bizony eltelt jó pár év, s ezalatt csak zöld leveleket lengetett az állandóan fújó hegyaljai szél.

Hanem négy-öt esztendő múlva! Pompásabbnál pompásabb, aranyló szőlőgerezdeken csillogott a kora őszi napsugár.

No, most ámultak-bámultak csak igazán a Hegyalján! Hallottak ugyan már a szőlőről, de hogy itt megteremne, azt bizony nem hitték!

Vidám nótázás közepette folyt le az első hegyaljai szüret. Egyedül a gazda gubbasztott szomorúan.

– Miért búsulsz, jó urunk? – kérdezte végre az egyik talján kertész.

– Gazdag vagyok, a szőlőim szépek, valóságos aranygerezdek, de boldog mégsem vagyok, hiszen Juli nem a feleségem – felelte Antal úr.

Aztán a furfangos kertész tanácsára álruhában letelepedett a Juli falujában. Úgy égett a keze alatt a munka, hogy a csodájára jártak. Kezdték járogatni a leányékhoz.

A szépséges Juli persze hallani sem akart az udvarlásról, mert még mindig az olasz vitézt szerette. Egy este azonban felfedte kilétét Talján Antal. Juli boldogságát leírni sem lehet!

Egy év elteltével megkérte a leány kezét.

– Ohó, kedves barátom – emelte fel ujját az apa. – Én bizony már nem elégszem meg egyszerű szántóvetővel. Nekem kertész kell, aki olyan vesszőket ültet, mint a kóbor talján!

– Hacsak ez a kend kívánsága! – nevetett fel az álruhás birtokos. – Hozatok én kegyelmednek annyi vesszőt, hogy a földjét háromszor is teleültetheti vele!

– Ugyan, honnan volna neked annyi pénz? Pénz nélkül nem ad az a kótyonfitty olasz! – csodálkozott az öreg.

– Ha én akarom, ád, mivelhogy magam vagyok az – somolygott Talján Antal.

No, elámult erre az öreg! És most már megnyúlt a szíve. A lagzin maga a király is megjelent. Az aranygerezdek pompás borát itták.

És idővel a többi olasz is talált magának a Hegyalján feleséget. Utódaik egész falvakat benépesítettek. Ennek az emléket őrzi a mai napig Bodrogolaszi és Olaszliszka neve. És azóta arany gerezdeket ringat a szél a Hegyalján Szerencstől Sátoraljaújhegyig.

A szüret valamikor a szőlőtermő vidéken nagy ünnepnek számított. Nem is csoda, hiszen a szőlővel sok bajlódás járt. A szőlőt egész évben művelni kellett: takarni, nyitni, metszeni, kapálni, permetezni, kötözni, tördelni-kacsolni.

Hetekkel szüret előtt folyt a készülődés: mosták a boroshordókat, abroncsolták őket. Előkészítették a taposókádakat, kosarakat, vödröket, puttonyt. Szüretkor összegyűlt a család apraja-nagyja, sógor, koma, jó barát. A gazdasszony nem ment szüretelni, ő a szüretelőkre süttő-főzött.

A szüretre hajnalok hajnalán, virradat előtt indultak. Reggeli idejére megtelt néhány hordó. Reggeli előtt forralt borral „engesztelték ki” a szüretelők csontjából a

hajnali gémberegettséget. Rá inycsiklandó szalonnát falatoztak.

Reggeli után újult erővel folyt tovább a munka. A hibátlan termést a padláson papírra fektették, és télen mazsola helyett használták, vagy felfűzték, s így Húsvétig is elállt. Munka közben daloltak, tréfáltak. A tele vödröket, kosarakat a puttonyosok alig győzték kiürítgetni. A puttonyból a taposókádba került a szőlő. A taposó személy – persze lábmosás után – két kézzel megkapaszkodott a kád szélében, és járta a ropogózt a szőlőn. A kád alsó szélén csöpögött, folyt az édes must a vödrökbe. Innen öntögették a boroshordókba.

A szüretet – persze nem ugyanazon a napon – vidám felvonulás és bál követte.

**Mit jelent a szőlás:
cseberből vederbe?**

Vinum regum, rex vinorum. A királyok bora, a borok királya. XIV. Lajos, a francia Napkirály adta ezt a nevet a **tokaji aszú**nak, amikor II. Rákóczi Ferenc fejedelem ajándékát megköszönte. Évszázadok óta királyok asztalára szállítják a **Tokaj-Hegyalja** 32 településén készült arany borokat, sok százezer litert évente. A tokaji Rákóczi pince ember-magasságú hordóiban 2.000.000 liter bor várja, hogy útra keljen a négy égtáj felé.

Az édes és erős tokaji aszú minden cseppje orvosság, de nekünk csak megnyalintanunk szabad. Elárulom a titkát: nagyon későn, október

végén szüretelik, s ekkorra már a szemek összeaszalódnak, édesebbek lesznek. Az aszú szemeket összetapossák-törik, és a pépből 1-6 puttonnyal töltenek egy hordó rendes mustba. A kiforrt bort palackokban évekig érlelik, így lesz igazi. A 6 puttonyos aszú a legértékesebb.

A titkot hiába tudjuk, sehol máshol a világon nem készül aszúbor. Kell hozzá a kialudt vulkán hamuja, amely Tokaj-Hegyalja déli lejtőit borítja, az arany napfény, az ezer éve gyarapodó hozzáértés.

MÁTYÁS KIRÁLY ORRA

Történt egyszer, hogy egy kisgyőri szőlősgazda meghívta Mátyást szüreti mulatságra. Senki sem hitte, hogy eljön.

Am déltájban, a szüretelők legnagyobb ámulatára, mégis megérkezett a király.

A borház előtti térségen nagy kondérokban már rotyogott a finom birkagulyás. A királyi vendégeket rögvest asztalhoz ültették. Am a felséges királyt nem lócára, hanem egy szarvasagancsokkal díszített, nagy karszékbe.

– Magam készítettem fölséged tiszteletére – magyarázta szerényen Károly, a gazda.

– Te csakugyan ezermester vagy – bólintott elismerően Mátyás. – Nemcsak a szőlőhöz, de a fafaragáshoz is értesz. De hallottam, hogy ver-

Minek a kezdőbetűje a C ezen a rajzon?

set is faragsz. Vajon tudnál-e nekem hirtelenében egy pár rigmust faragni?

– Az is kész van már, rajta ül felséged – szólott a házigazda, s a szék ülőlapjára mutatott, amelybe az alábbi vers volt beleégetve:

Nagy a királynak az orra,
Vágyik szíve a jó borra.

Nemcsak borra, jó ételre,
Ezért igyekszik Kisgyőrbe.

– Volna egy kérésem hozzád. Ajándékozd nekem e szép

strófával ékesített, pompás széket – szólta Mátyás.

– Szíves örömet, fölség.

Így történt, hogy a kisgyőri rigmusos szék a budai királyi palotába került.

Azt a helyet pedig, ahol a szék állott, mind a mai napig Királyszékének nevezik a kisgyőriek.

Hogyan tanítja mőresre Mátyás király az urakat, akik nem becsülik a szőlőmunkást?

JANKOVICS MARCELL rajzai

Sátoraljaújhely

Főiskolára. Sárospataki diák volt Csokonai Vitéz Mihály, Kossuth Lajos, Tompa Mihály, Gárdonyi Géza, Móricz Zsigmond.

A borvidéknek van más híressége is. A Zempléni hegyek lábainál, ott, ahol a honfoglaló Árpád vezér még sátorban lakott, ma egy kis város fekszik: **Sátoraljaújhely**nek nevezik. Egyik büszkesége az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend, a pálosok kolostora és temploma, mely gótikus és barokk elemeket őriz. A város fölötti Szár-hegyen Magyar Kálvária idézi Trianon szomorú emlékét. Minden stáció egy-egy elcsatolt várost jelképez.

A Tisza és Bodrog találkozásánál áll Magyarország egyik legrégebb vára, **Sárospatak**, a Lórántffy és Rákócziak ősi fészke. Lórántffy Zsuzsanna sokat áldozott az azóta is híres Református

Sárospatak

Történelmünk legnagyobbjai születtek ezen a tájon:
Borsiban II. Rákóczi Ferenc, **Monokon** Kossuth Lajos.
 Rákóczi 1700 körül, Kossuth 1848-ban ugyanazon

osztrák hatalom ellen küzdött.

Mint egy kedves eleven kép,
 Voltál olyan szép, magyar nép!
 De a sasnak körme között
 Fonnyadsz, mint a lép.
 Szegény magyar nép,
 Mikor lesz már ép?

Monok – Kossuth szülőháza

Göncön volt református lelkész Károli Gáspár, aki 1590-ben elsőnek fordította le magyar nyelvre a teljes Bibliát, amelyet a szomszédos **Vizsolyban** nyomtattak ki.

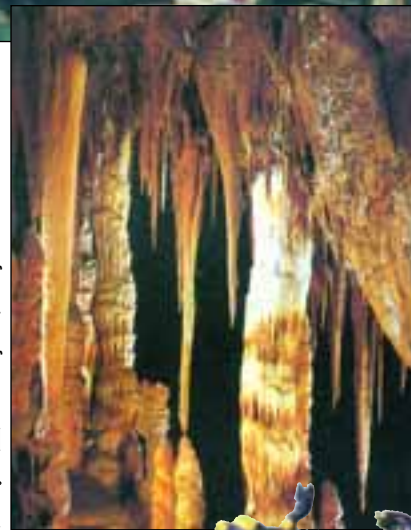

Boldogkővára falai között egy másik tudós pap, Dévai Bíró Mátyás megírta az első magyar helyesírási könyvet. (Bár ne tette volna – gondolhatjátok.)

Szerencsen készül a legfinomabb magyar csoki. Nemcsak csokoládégyár, hanem cukorcsoki-múzeum is van itt. Bár szerintem kár azt a sok finomságot múzeumban őrizgetni.

A **Bükk hegység** 262 cseppkőbarlangjáról híres. A 25 km hosszú **Aggteleki** vagy **Baradla-barlangrendszer** földalatti folyosói át-

nyúlnak a mai Szlovákia területére is. A szeszélyes alakú cseppköveknek furcsa neveket adtak: Teknősbéka, Fácán, Télapó, Anyósnyelv.

Hinnétek-e, hogy e csöpögő, sötét folyosókon 500 állatfajta érzi otthon magát?

Petőfi is járt Aggteleken. Így mesél: „Soká tűnődtem: mint eredhet e barlang? És kitaláltam. Mikor a mennyországból kiebrudalták a pártos angyalokat, itt kezdték jövőbeli lakásokat, a poklot ásni, azonban itt nem boldogulván, másfelé fordultak. Képzeltetni, mint fáradtak a szegény ördögök e sikertelen munkában, izzadságuk még most is csepeg e félig kész pokol oldalairól és tetejéről.”

Észak-Magyarország legjelentősebb városa **Miskolc**, ma fontos gazdasági és egyetemi központ.

Diósgyőr négytornyú várát madártávlatból fényképeztem le. A címlapon küldöm nektek. Ez a páncélos vitéz a XIV. századot, Nagy Lajos király korát idézi, amikor a várudvaron lovagi torna, ökörsütés, lakoma, tánc zajlott.

Lillafüreden a Palota Szálló, **Miskolctapolcán** a melegvízű barlangfürdő csalogatja a turistákat.

Lillafüred

DIÓSGYŐR

Balogh Béni királymondáiból

Élt egyszer réges-régen a bükki erdők közelében egy Győr nevű nagyon szegény ember. Népes családját egy sovány tehénke és egy diófa tartotta el. A tatár még egyetlen tehenét is elhajtotta. Nagy éhség, tengernyi szenvedés várt Győrre és családjára.

Történt pedig egy napsugaras őszi napon, hogy arra vetődött IV. Béla, a magyarok királya.

A szegény ember nagy gondban volt. Mit adjon ő egy királynak, mikor magának sincs semmije? Végre is friss dióval kínálta meg.

– Pompás a diód, akárcsak ez a vidék. De mit ér mindez, ha újra ránk tör az ellenség? – szólt a király.

– Mit tehetnék én, felség? – kérdezte agódva a szegény ember.

– Vár kellene, nagy, kőből épült erősség. De az ország szegény, a király pénztára üres. Kapitánnyá tenném, aki itt várat építené!

Nagy gondba esett a szegény ember a király távozása után. Hogyan építhetne ő itt várat?

Telt-múlt az idő. Egy alkalommal a bükkösből hazafelé tartott. Találkozott egy öreg-asszonnyal, aki nagy köteg gallyat cipelt a hátán.

Illően köszöntötte, majd felajánlotta segítségét. Az asszony megköszönte, s arra kérte, hogy vigye a rőzsét a völgyi forrás melletti kunyhócska elé.

Alig vette azonban vállára az ember a terhet, illa berek, nádak, erek, eltűnt az öreg-asszony. Az ember azért elvitte az ágakat a kunyhócska elé, melynek az ajtaja kinyílt, s egy gyönyörű szép tündérlány lépett ki rajta.

– Jó tetteredért jót várj! Kívánj valamit, s én teljesítem – szólt a tündér.

– Bizony nekem sok pénz kellene, hogy várat építhessek a király örömeire, a falu védelmére! – szólt meglepetten a szegény ember.

– Menj haza, jó ember! – mosolygott a szép tündérlány. – Szedd meg a diófád termését.

Tíz nap és tíz éjszaka szakadatlan szedte a szegény ember a diót, s az mind arannyá változott. Végül 77 véka aranydió csillogott a pincéjében. A kincsekből hamarosan felépítette a négytornyú, híres lovagvárat. Aztán fényes kísérettel járult a király elé, aki menten várkapitánnyá tette.

Így nevezték el az aranytermő diófáról, no meg a szegény emberről a pompás várat Diósgyőrnek.

Aki a Bükkben jár közületek, feltétlenül keresse fel.

SZÉKELY GÉZA rajza

A Bükk hegység lábánál fekszik **Eger** városa, ahol Szent István királyunk ezer éve püspökséget alapított. A várban az Egri csillagok helyszíneit keressük. A vár alatti kazamata rendszerben lőszert és élelmet tároltak, itt voltak a börtönök is. A vár udvarán palota, templom és kaszárnyák álltak.

Dobó várkapitány szobra

Észak-Magyarország legmagasabb hegysége, a **Mátra** sí- és szánkóparadicsom. **Mátraalja** nevét Fazekas Anna verses meséjéből ismeritek.

„Mátraalján, falu szélén lakik az én öreg néném...”

Mi a vers címe?

LÁSZLÓFFY ALADÁR KÉPESLAP

Szép szálerdők derekára csavarodik most a pára. Ha meg szél fúj, akkor recseg. Nem oly nagy hegység a Mátra, ritkán fest ily képet ecset: gyönyörködve nézünk hátra. Nemcsak birka – őz is legel s környékének díszé Eger: hajdanában fontos várta, róla sok-sok nóta járta, híres volt az ostrom üszke, meg hogy ott a kislány büszke, szürke ménés, őszi fények, alig változtak a tények, míg ezt ringatja az elme, mit hordoz a történelme.

Hogy hívják a leghíresebb egri vörösbort?

Ezt a finom-művű vascsipkét Egerben láttuk. Fazzola ötvösmester munkája.

Hollókő

Az északi hegykoszorú utolsó láncai a **Cserhát** és a **Börzsöny**, melynek nyugati lejtőit már a Duna vize mossa. A Cserhát leghíresebb faluja **Hollókő**. Hagyomány-őrző, fehérre meszelt házaival, fatornyos templomával a Világörökség védett értéke lett. A föléje magasodó Szárhegyen legendás vár áll: Hollókő. Innen kapta nevét a palóc falu.

GÁRDONYI GÉZA EGRI CSILLAGOK

Részletek

1552. szeptember 9-én az egri várban az ácsok félöles karók végét csapkodják laposra, János tűzmester cserépből készült golyókat tömet puskaporral, a lakatosok a fegyvereket igazítják. A török sereg közeledik.

Dobó, a vár kapitánya összetrombitáltatja a vár népét.

– Ha Eger elesik, utána nem állhat meg se Miskolc, se Kassa. Az egri vár erős, de a falak ereje nem a kőben van, hanem a védők lelkében. Mindenki vessen számot magával! Aki többre becsüli a bőrét, mint a nemzet jövődjét, az előtt nyitva még a kapu. Inkább kevés oroszán, mint sok nyúl.

Dobó várt. Néma csend volt, nem mozdult senki. A feszület mellett két viaszgyertya állt, az apród meggyújtotta.

– Esküdjetek velem! – szólt újra Dobó.

Mindenki esküre emelte a kezét.

– Esküszöm, hogy véretem és életemet a hazáért és királyért, az egri vár védelmének szentelem! Sem pénz, sem ígélet meg nem tántorít. A vár feladásáról szót sem ejtek. Magamat élve sem a váron belül, sem a váron kívül meg nem adom. A vár védelmében elejétől végig alávetem akaratomat a nálam feljebbvaló parancsolatának. Isten engem úgy segítjen!

Dobó kibontotta a vár kék-vörös zászlaját, és összefogta a nemzetiszínűvel.

✱

Október 14-én a fölkelő nap már egy vérbe és kóromba piszkolódott, ringyes-rongyos várra nézett alá. Helyenként még füstölgött az égő gerenda, az olajos, kénes hordók egy-egy don-gája.

Tíz órakor a várpiac trombitása gyülekezőt fúj. Csupa bekötött fejű, bekötött kezű ember. Aki mozogni tud, a falon van. A belső házakban nem maradt senki, csak a

gyermek. Az asszonyok forralják a vizet, a szurkot, az ólmot. Hordják szaporán, adják a katonáknak.

A török egyre nagyobb és nagyobb sokaságban tör fel a bástyákon. Maga Dobó is tor-kon ragad egyet, és egy csavarintással lerántja a földre. Akkor ér oda Baloghné. Visítva suhintja meg a kardját a levegőben, s a török feje vállban szakad le az iszonyú csapás alatt. Dobó csodálkozva pillant a mellette viaskodó asszonyra, de nincs ideje szólani.

Baloghné csapást csapás után mér a feltolakodó törökre, míg végül lándzsaszúrás találja, s lehanyatlik a bástyáról.

Egy másik asszony a tűzből lángoló hasábfát ragad ki, s azzal üti arcba a törököt úgy, hogy a szikrák csillagokként csapnak széjjel.

✱

A következő napon az egriek nem ágyúszóra virradtak. A török sátrak ott fehérlettek a hegyoldalakon, de törököt nem lehetett látni sehol.

– Elmentek!...

Mint a sebesen harapódzó tűz a száraz avaron ismétlődik a szó szanaszét a várban. A török csakugyan megszökött.

A pasák még egy ostromot akartak, de a janicsárok a pasák sátora elé csapkodták fegyvereiket, dühösen kiáltozták:

– Nem harcolunk tovább! Allah a magyarokkal van!

Ahmed pasa ott, a sereg színe előtt sírva és szakállát tépve szidta Ali pasát:

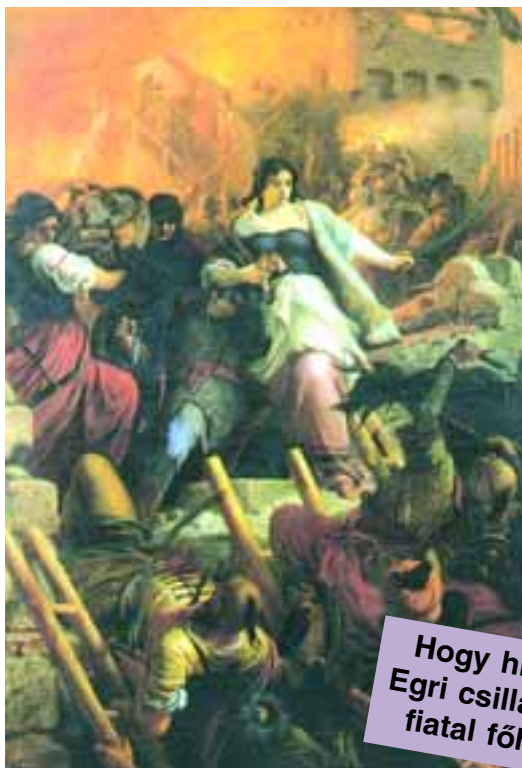
– Alávaló nyomorult! Rossz akolnak mondtad Eger várát, juhoknak a bennünk levő népet, most vidd a szultán elé ezt a gyalázatot!

A pasák még ki sem adták a parancsot a visszavonulásra, a janicsárok ott hagyták a sátrukat, s útnak eredtek.

Óriási öröm szállta meg a várbelieket.

A győzelem híre gyorsan szállt nyugatnak.

Európa tapsolt és ujjongott.

Hogy hívják az
Egri csillagok két
fiatal főhősét?

Székelly Bertalan: Egri nők

Észak-Magyarország leggazdagabb hagyományú két magyar népcsoportja a matyó és a palóc.

A **matyók** a Bükkalján, Mezőkövesden, Tardon, Szentistvánon laknak. Díszes, színes viseletükkel csak a kalotaszegi vetekedhet. Bérért dolgozó földművesként (summásként) távoli birtokokon keresték meg... nem is a kenyérre, inkább a cifra ruhára valót. Azt tartották: „Hadd korogjon, csak ragyogjon”.

Ez a menyecske fellőkös ujjú lityát (inget) és csavarítókendőt visel. A férfiing uja két méter bő, hozzá dúsan hímzett surc (kötény) és magas bárci kalap illik. Ez utóbbit az egyik bíró alacsony termetű fia hozta be divatba.

Világhírű a százrőzsás matyó hímzés: színes gyapjúfonallal pompás virágokat öltögetnek oly sűrűn, hogy egy gombostűnyi anyag sem kandikál ki.

A **palócok** Nógrád megyét és a ma Szlovákiához tartozó Felföldet lakják, a Mát-raalja, a Cserhát és a Börzsöny hegység lejtőit. Jellegzetes keresztben átkötött vállkendőjük, rövid szoknyájuk, díszes főkötőjük. Ez Petőfinek úgy megtetszett, hogy Júliának is hozatott belőle.

A palóc tájszólásban az a helyett rövid, zárt á (ă) hangzik, valahogy így:

– Felséges királyom, restellem â dolgot, hogy nekem kellett elgyönni mágáho.

– Télleg olyan szép â lányod, âhogy mondd?

– Olyan szép âz, hogy nincsen párja hetedhét országbâ... De âz még semmi, szálmábó árányát is tud fonni – tódottâ meg egy hazugsággal, csâkhogy szerencséje legyen.

A pocakos miskakancsó úgy szereti a jó bort, mint a gazdája.

Hollókő asszonyai gyöngyös főkötőt, fölötté hegyesre hajtott menyecskekendőt viselnek.

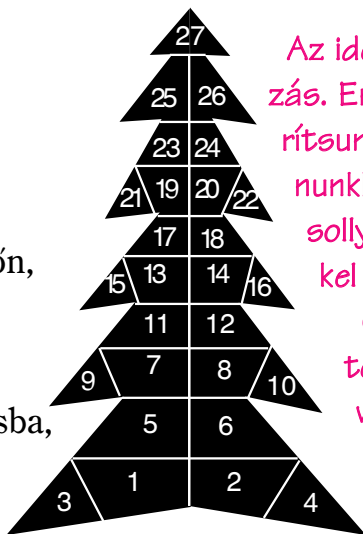

Piros is, hímzett is, s ráadásul muzsikál járás közben a palóc csizma.

RAINER MARIA RILKE

ADVENT

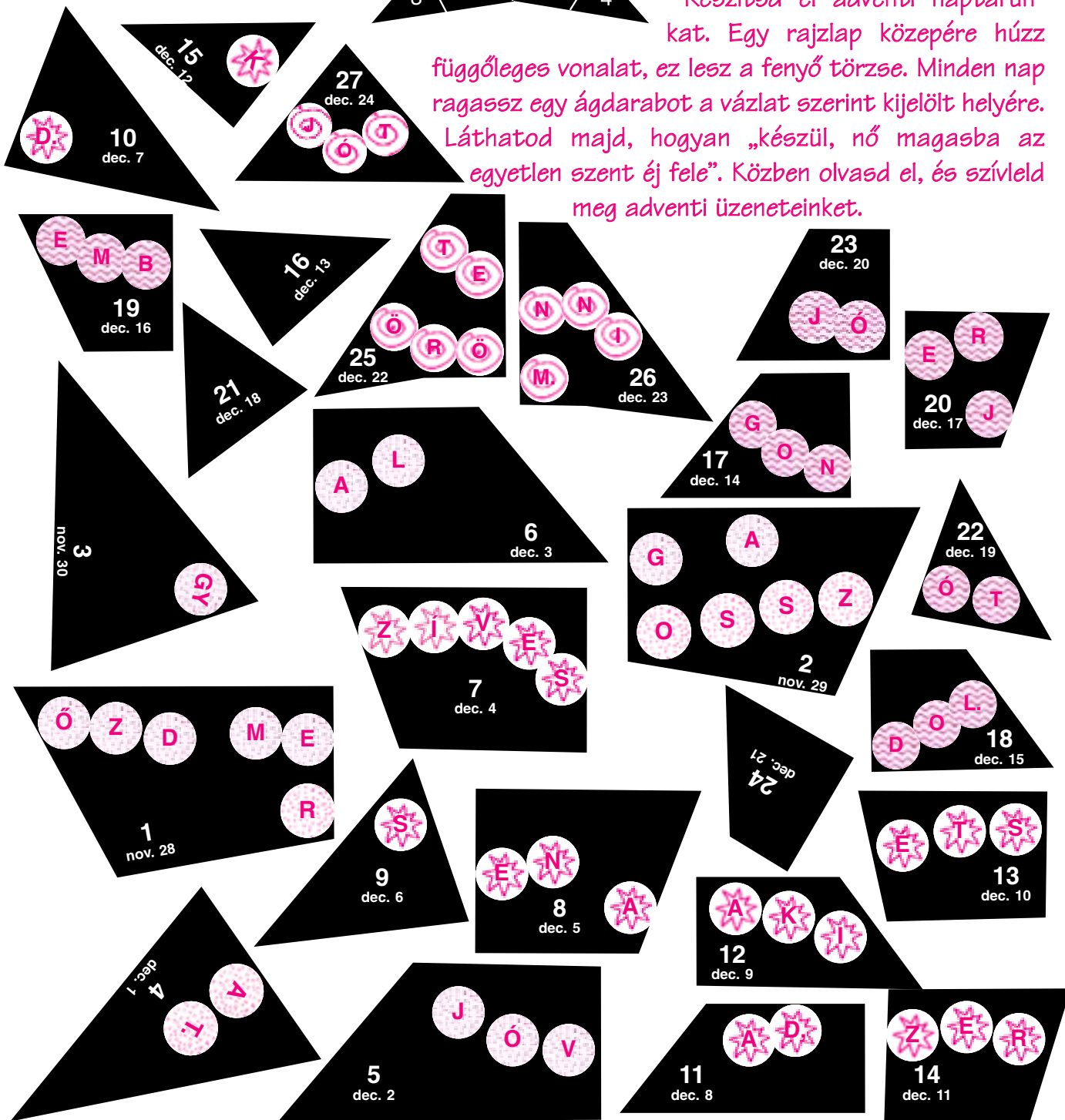
Havat terel a szél az erdőn,
mint pehely-nyájak pásztora.
S néhány fenyő már érzi sejtőn,
miként lesz áldott-fényű fa,
és hallgatózik. Szűz utakra
feszül sok ága, tűhegye, –
szelet fog, – készül, nő magasba,
az egyetlen szent éj fele.

Az idén 27 napig tart az adventi várakozás. Ennyi időnk van arra, hogy nagytakarítsunk bent és kint: lelkünkben és otthonunkban; készülődjünk Karácsonyra mosollyal, szeretettel, apró meglepetésekkel és finomságokkal.

Csak akkor nehéz a várakozás, ha tétlenül ácsorgunk. Tanuld meg ezt a verset, s már kész is van egyik ajándékod a család számára.

Készítsd el adventi naptárunkat. Egy rajzlap közepére húzz függőleges vonalat, ez lesz a fenyő törzse. Minden nap ragassz egy ágdarabot a vázlat szerint kijelölt helyére. Láthatod majd, hogyan „készül, nő magasba az egyetlen szent éj fele”. Közben olvasd el, és szíveled meg adventi üzeneteinket.

TALÁLD KI!

Mi sül ki abból, ha egy könyvmoly nekiáll rejtvényt készíteni? Irodalommal kapcsolatos feladatok. Íme:

– Nem értem én ezt a mai zenét, kisunokám!

– De nagyi, ez a porszívó!

Dániel Brigitta, Nyárádszereda

– Hogy hívják a gyengénlátó nyulat?

– Vaksifüles.

Chiricuța Adrien, Nyárádszereda

– Hogy lehet az ostoba rendőrt kiválasztani?

– Találomra.

– Mit söpörnek a repülőtéren?

– Airport.

Csibi Lajos Csaba, Marosbogát

Egy ember, akinek csak három szál haja van, elmegy a borbélyhoz:

– Kérem, fésülje balra.

– Elnézést, kérek, de egy szál kihullt – szabadkozik a mester.

– Akkor fésülje jobbra.

– Bocsánatot kérek, de megint kihullt egy szál.

– Hát akkor... borzolja össze az egészet!

Zalányi Szidónia Szende, Aranyosegerbegy

Két bolygó találkozik a világ-egyetemen:

– Hello, de rosszul nézel ki!

– Ne csodálkozz, homo sapiensem van.

– Á, az gyorsan elmúlik!

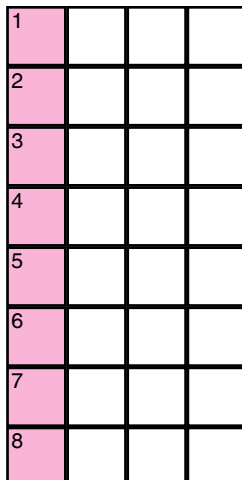
Török András, Piskolt

OKTÓBERI MEGFEJTÉSEK

1. Újra sulis 2. Segítség, ha tudsz 3. Sok szerencsét 4. alma 5. jókedv 6. Napsugár 7. táska 8. Petőfi Sándor 9. Móra Ferenc

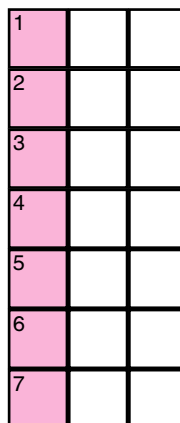
1 Magyarosi Orsolya, Uzon: Mórész Zsigmond kisregénye.

1. Nem ülő 2. Énekesmadár 3. Becézett Vilmos 4. Alvás közben látjuk 5. Macska 6. ..., a sárkány 7. Becézett Katalin 8. Egyik szülő

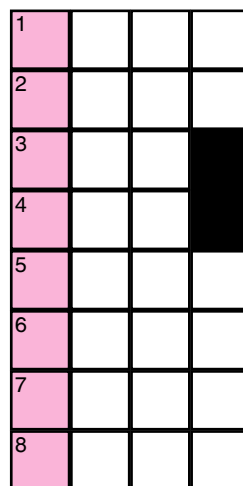
2 Dudás Róbert és Kinga, Bodola: nagy mesemondók.

1. Csapadék 2. Talál 3. Nem azt 4. Adnak neki 5. Az ásványi fűszer 6. Lelkész 7. Időmérő eszköz köz

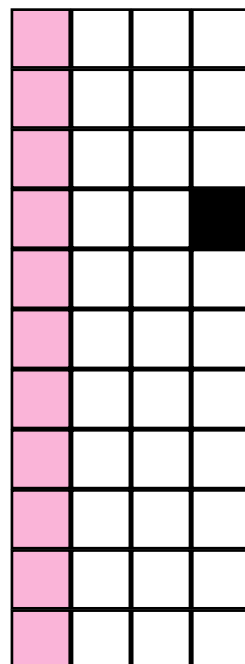
4 Marosi Zsuzsa, Siménfalva: egy költőnk neve.

1. Kerek gyümölcs 2. Ütőhangszer 3. Angol igen 4. Enni szeretne 5. Nem kicsi 6. Vékony fémhuzal 7. Ilyen gumi is van 8. Rágcsáló állatka

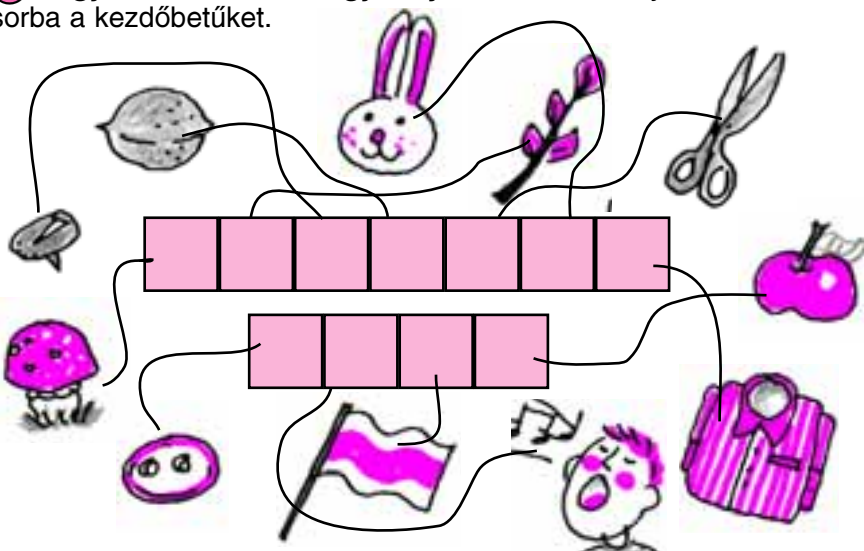

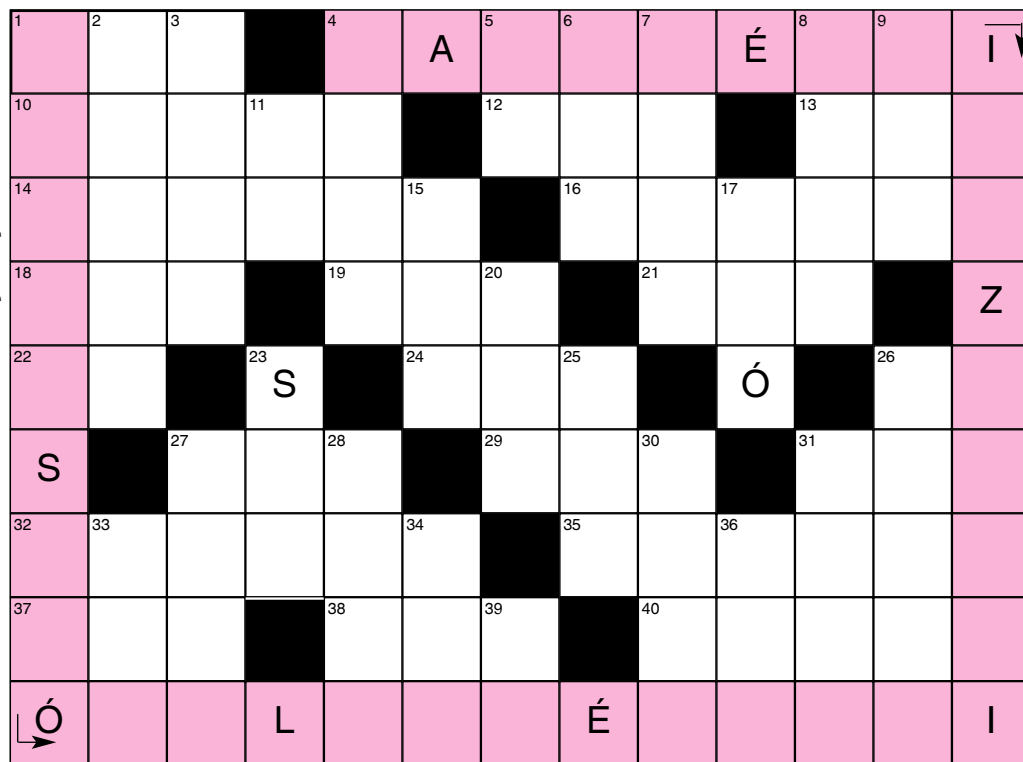
3 Petres András csikmadarasi olvasónk kedvenc regényhőse.

1. Becézett Hunor 2. Egyik szülő 3. Énekesmadár 4. Fogoly 5. New ..., amerikai város 6. Szebb a ..., mint a pulyka 7. Vágóeszköz 8. Madárkuha 9. Íróeszköz 10. Sok fa 11. Keret

5 Nagy Tímea Júlia, Nagybánya: vezesd a helyükre, és olvasd sorba a kezdőbetűket.

A 8. oldal egyik lila kérdésére egy vers címe a válasz. Ebből a versből két sor lesz a rejtvény megfejtése. A szakasz így folytatódik:
*...őreg nénét,
és azóta
így nevezik:
Ózanyóka.*
Ha szeretnétek részt venni a sorsoláson, a két verssort várom töletek december 15-éig levélben vagy villámpostán. a Rejtvénykirály

VÍZSZINTES

1. Régiesen kel

4. A megfejtés első sora

10. Az I-IV. osztály jelzője

12. Pitevég!

13. Borsó közepe!

14. Győzelem

16. Erre a helyre kukucskál

18. VÁD

19. Szintén nem

21. Magyarországi város (VÁC)

22. SI!

24. Magot földbe szór

26. Vajas Ede névjegye

27. Futóverseny végpontja

29. Disznóbeszéd

31. Kapni szeretne

32. SROFOL

35. Magányosan élő ember

37. Esetlen szél!

38. Az összeadás szava

40. LELET

FÜGGŐLEGES

1. A megfejtés második sora

2. ..., Tóbiás, egy tál dödöle

3. Néhány kilót ..., lefogy

4. Ilyen tyúk az égen is van

5. Liba lesz belőle!

6. Utazással kapcsolatos

7. Lé

8. Nyolc, leszakadt a ...

9. Vérszállító szerve

11. Római 1500

15. Levél kezdete!

17. Lelátó magánhangzói

20. Aki ..., az nyer

23. SÉF

25. Zúz

26. Megvásároltat

27. Coca ...

28. Falevelek sokasága

30. Eleinte felzavar!

31. Fekete István golyója

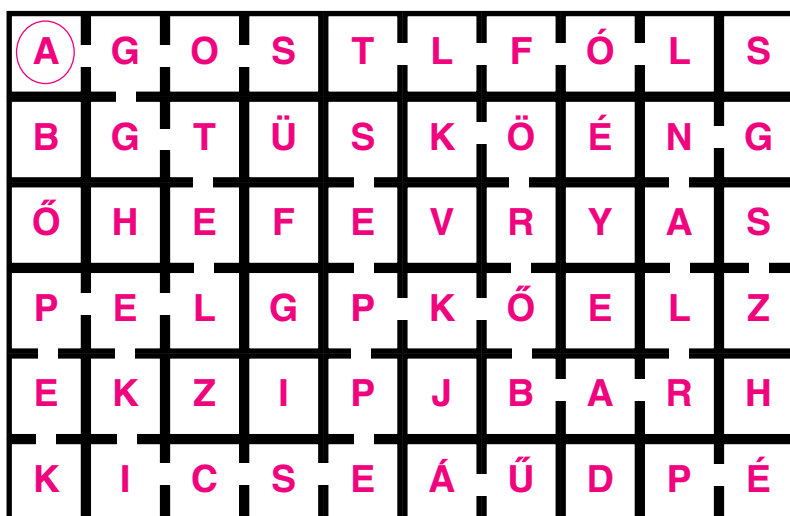
33. RÉV

34. Vajon le?

36. Mint a vízsz. 38.

39. Gócszék!

⑥ Araszolj végig a labirintuson, és közben olvasd sorba a betűket. Vigyázz, nehogy megrekedj valamelyik zsákutcában. A megfejtés egy nagyon izgalmas hely, ahol Kószabó-sza is járt ebben a lap-számban.

A SZEPTEMBERI PÁLYÁZAT megfejtése: Bethlen Gábor; Bocskai István és négy Báthory: István, Zsigmond, András, Gábor. Könyvjutalmat nyertek: Barabás Levente, Vargyas; Molnár Melinda, Gyimesbükk; Lang Márk, Kaplony, Trombitás Renáta, Marosvásárhely; Barabási Adrián, Kibéd.

LEVELEZŐ

Tudjátok-e, hol van Felsőboldogság-falva?

A szeptemberi Napsugárban. Levelező rovatunkban átke-reeszteltük **Felsőboldogfalvát**. Itt küldjük a malacot, hátha megbocsátja nekünk ez a szépnevű falu!

Kipp-kopp! Már látogatónk is érkezett. A **kolozsvári Zenelíceum** IV. B osztálya már a tanév elején bekopogott szerkesztőségünkbe. Az illyefalvi tábor szép emlékeivel napsugaraztuk be a találkozót.

Most még csak csermelyként jövőgetnek leve-leitek, de reméljük, hogy hamarosan elárasztyák a szerkesztőséget. Az első hírnökök közt van a **marosvásárhelyi Művészeti Líceum** IV. B; a **kolozsvári Waldorf Iskola** II. osztálya, a **balán-bányai** IV. E osztály, **Molnár Tamás**, Székely-

udvarhely; **Konnát Árpád** és **Levente**, Kovászna; **Varga Tihamér**, Kilyénfalva; **Koré Péter Levente**, Székelyszenterzsébet; **Szántó Lajos**, Rugonfalva; **Kotta Rebeka**, Marosfelfalu; **Barabási Adrián**, Kibéd; **Pop Heléna**, Egeres-Gyártelep; **Kiss Annamária**, Nagyszalonta; **Lakatos Bianka Biborka**, Monó; **Járay Zsanett Tünde**, Nagykároly; **Veres Rita Renáta**, Málnásfürdő; **Simon Norbert**, Lupény; **Forika Izabella**, Marosfő; **Tóth Tünde** és **Regina**, Kaplony; **György Csaba Sándor**, **Szabó Krisztina**, Szamosardó; **Pap Márk Csaba**, Kraszna; **Kallós Szendike**, Datk.

A szeptemberi Napsugár lila kérdéseire így kellett válaszolnotok: *Arany János és Petőfi Sándor; citera, hárfa, gardon*. Könnyű volt a kérdés, sokan tudták a választ, hárman közülük nyertek is: **Prosan Tímea**, Négyfalu; az **ülkei** és a **csíkmeansági** IV. osztály. Gratulálunk!

Ma így szüretelnek Hegyalján. Keresd meg a két rajz közötti tíz különbséget.

Könyvmoly

A könyv
oktató, hasznos,
nyugtató, tanít, felvidít,
boldogság,
szomorúság, vidámság, tanulság –
olvasás.

a margittai IV. F osztály hatsorosa

A **magyarlapádi** molyok csupa-csupa válogatott magyar irodalmi finomságtól nőnek nagyraokosra. Nektek is ajánlják Petőfi Sándor János vitéz, Arany János Toldi című verses meséjét, Fodor Sándor Csipike történeteit. Néhányan kószoltgatják már Molnár Ferenc A Pál utcai fiúk és Gárdonyi Géza Egri csillagok című regényét is.

Orosz Levente, a kolozsvári Zenelíceum IV. B osztályos tanulója a fiúmolynak ajánl izgalmas olvasnivalót: „Kész Barnabás A világ nagy harcosairól című könyve harcosokról, verekedősökről szól. Szerintem van mit tanulni belőle, de még többet, ha elolvassuk.”

Sipos Tamás, Kolozsvár

Ianos Erzsébet tanítónő,
Szatmárnémeti

Jó néhány hét van még hátra karácsonyig, az ünnepi üdvözlőket azonban nem árt már most elküldeni szeretteidnek. Örölnék, ha engem is meglepnél egy saját készítésűvel – hiszen ezek a legértékesebbek. Egy szép, alkalomhoz illő rajzocska is megteszi, de lehet kinyitható kártya, hajtogatott csillag, fényes csokipáprból készült kollázs. Ilyenkor a helyesírás mellett a szépírásra is illik nagyobb gondot fordítani!

Szólj, szám!

1. Rendezzék olyan sorrendbe a dominókat, hogy egy közmondás kerekedjék ki a betűkből. Keressetek még hasonló jelentésű közmondást.

A	S	N	Á	J	L	S	A	J	R
O	Á	B	R	Z	T	V	B	É	S

2. Véletlen egybeesés. A pontok helyére páronként azonos alakú, de más-más értelmű szavakat kell beírnotok. Megfejtésül küldjétek el a szófajukat is.

- ☐ A tányérom mellett van a
- ☐ A fába becsapott a
- ☐ A katona vezényszóra
- ☐ Fontos belső szervünk a
- ☐ A baba ügyesen
- ☐ A száj alatt van az
- ☐ Tizenkettőnek a fele
- ☐ Az orvosság gyorsan

3. Melyik kör lehet szögletes?

Keressetek minél több olyan szót, amelyekben a megfejtés magánhangzói szerepelnek ugyanolyan sorrendben.

Szeptemberi megfejtések: 1. Ferenc, Lili, Nóra, Irén; 2. éjjel utaztam arra, és mennem kellett, rekettyések között, könnyen, síma útnak, ami po-csolya, holdvilág sütött, a csillagok ragyogtak, mégis eltévedtünk. **Nyertesek:** Lukács Zsolt, Nagyvárad; Balázs Eszter, Ozsdola; Barta Tamás, Hegyközcstár.

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki!

A legszebbekért jutalom jár!
Maszat Művész

Imre Emőke Andrea,
Völcsök

A kolozsvári Waldorf
iskolások

Itt születtem

Kicsi, de a miénk – szoktuk mondani a házunkra. Szegény, és gondokkal küzd, de a miénk, és szeretjük – mondják szülővárosukról a balánbányai gye-
rekek. Decemberben ti is megismeritek ezt a szép fekvésű bányavárost.

A szülőföld szeretete a szülői ház szeretetével kezdődik, az első emlékek bölcsőjével. E szeretet forrása az édes anyanyelv, népdalaink, népi táncaink, népviseletünk és székely faluközösségünk. Tetteink, becsületes hétköznapijaink töltik meg tartalommal azt a szép „kertet”, amelyet szeretettel és büszkeséggel nevezünk Oroszhegynek.

A mi falunkon kívül Oroszhegy községhez tartozik: Székelyszentkirály, Ülke, Tibód, Székelyancsal, Székelyszenttamás és Üknyéd. Közel 3900 lakója néhány kivétellel római katolikus székely magyar.

Az 1007 méter magas Örhegy alatt, a Bosnyák és a Ballé patak völgyében, Székelyudvarhelytől északra, 10 kilométerre fekszik Oroszhegy, a megye egyik legnagyobb erdőbirtokosa. 2002-ben visszakaptuk az erdőinket, megalakult a Bolygó közbirtokosság. Tudjuk, hogy „az erdő zöld arany”. Nemcsak vágjuk a fát, hanem ültetünk is a jövő nemzedéknek.

Oroszhegy az Örhegy alatt fekszik

E kis könyvecske sok kellemes és kellemetlen meglepetést hozott családjaink és a falu életébe

Falunk híres szilvaterméséről és lótenyésztéséről

Oroszhegy híres a lótenyésztésről, a szilváról és eredeti szilvapálinkájáról. Helytörténeti órán gyűjtöttük ezeket a közmondásokat:

Légy olyan, mint az apád, ne lopd a más lovát.

Mindenki üljön a maga lovára.

Döglött lóra nem kell patkó.

Lovat, puskát, feleséget ne adj más kezére.

Lusta lónak korbács az abrakja.

Egyed a szilvát, megpuffadsz, törjed a magját, meglohadsz.

Kotty belé, szilvalé, téged kavarlak belé.

Minden májusban megrendezik a Nárcisz-fesztivált

Oroszhegytől északra virágozik májusban a kankósdinak vagy kápolnavirágnak is nevezett nárcisz. Több évtizede minden évben megrendezik a réten a Nárcisz-fesztivált.

1995 decemberében megjelent Oroszhegy község havilapja, amelyben mi is beszámolunk iskolánk életéről.

Iskolánk Petőfi Sándor nevét viseli, I-VIII. osztályos, jó felszerelt, világos, szép iskola. Minden évben megünnepeljük a farsangot, Március 15-ét, az édesanyákat. Kirándulást szervezünk a Bosnyák partjára, Tusnádra, a Békás-szorosba, a Szent Anna-tóhoz, Kolozsvárra, Marosvásárhelyre, a parajdi sóbányába.

Régi szavakat gyűjtöttünk a nagyszülöktől: kártyaszék, tálas, osztováta, szacsavágó, palajbász, átalvető, ekekabala, tilószék, penető.

Iskolánk Petőfi Sándor nevét viseli

Oroszhegyen minden évben 30, 40, 50, 60 éves kortárstalálkozókat szerveznek. Ilyenkor az egész falu ünnepel, virágosó hull az ünnepeltekre, messziről hazahívjuk, és szeretettel fogadjuk falunk szülőit.

Minden évben megszervezzük a kortárstalálkozókat

Őszi multságunk a szüreti bál

A legenda szerint Szent László serege közt pestis pusztított, katonáit szomszédok gyötörték. Sugallatot kapott, hogy kardját szúrja a földbe. A katonák ittak a kard nyomán fakadt vízből, megmosakodtak benne, s csoda történt, sebeik gyógyulni kezdtek.

A forrás vizének gyógyító erőt tulajdonítanak azóta is. Nevét – Urusos – arról kapta, hogy régen az orvosságot urusságnak nevezték.

A kút Nyúládban van, 3-4 km-re a falutól. A hegyen egy kápolnát is emeltek a kút mellé, aminek maradványai most is megtalálhatók, templomunk falát pedig a vizet fakasztó Szent László királyt ábrázoló festmény díszíti.

Beküldte a tavalyi IV. osztály és Bálint Piroska tanító néni.

Húsz éve minden hervadó őszebe beleénekeljük hagyományos szüreti dalainkat. A csöszlegények lóháton, a csöszleányok szekéren indulnak körútra. Mi gyermekek alig várjuk, hogy estefelé hazajöjjenek, elkössük az utat, és táncra „kényszerítsük” a csöszöket.

BITAY ÉVA

ÁLLATOLIMPIA

– Ma a súlyemelés van soron
– lóbálta ormányát az elefánt.

– Úgy tudom, az embereknél
már régen véget ért az olimpia –
szemtelenkedett a cerkófmajom.

– Kotty belé, szilvalé! – nézett rá
szigorúan a fülesbagoly –, téged ki
kérdezett? Jegyezd meg magadnak:
nekünk nem kell szolgálaián utá-
noznunk az embert. Ezenkívül
mi havonta csak egyszer talál-
kozunk, így természetes, hogy
a vetélkedőnk is tovább tart.

– Sok a duma! – mennydörögte
az oroszlán.

– A helyzet az, hogy jószántunk-
ból mi, állatok nem szívesen cipeke-
dünk, kivéve talán a fészeképítést, de hát az ah-
hoz szükséges anyagot rendre hordjuk össze –
kelepelte a gólya.

– Azért kivétel is akad! – csapott nagyot far-
kával a földre a hód, hogy magára vonja a figyel-
met. – Mint tudjátok, a mi gátjaink építése ko-
moly csapatmunkát követel, hiszen egy hódvár
4 méter magas és 600 méter hosszú is lehet.
Gondoljátok csak el, mennyi kőre, ágra, agyag-
ra és iszapra van ehhez szükség, hogy a fatör-
zsekről, amelyekkel az egész építményt megtá-
masztjuk, ne is beszéljek. Ez cipekedés ám a ja-
vából! – nézett körül büszkén a társaságon a
hód.

– A fák ott nőnek a vízparton –
akadékoskodott a pézsmapocok,
aki mindig irigykedett egy kicsit
a hódra.

– Azám, de le is kell azokat
dönteni – vicsorította ki hatalmas
lapátfogait a hód. – Ezzel az éles
szerszámmal két perc alatt kivá-
gok egy emberkar vastagságú
nyárfát. De ez még semmi, az
építőanyagot el is kell a gáthoz
szállítani.

– Azért rólam se feledkezze-
tek meg! – szólalt meg szerényen

az éti csiga. – Már az is
szép teljesítmény a ré-
szemről, hogy a házamat
állandóan a hátamon cipe-
lem, de saját súlyomnak a
kétszázszorosát is el bírom
húzni. Ahhoz, hogy az em-
ber versenyre keljen
velem, egy 40 kilós gyereknek 8000 kg-os vasúti
kocsit kellene maga után vonszolnia.

– Hát igen, a szülői gondoskodás és az éhség
nagy úr, megsokszorozza erőnket – recsegett
közbe a szarvasbogár. – Az én súlyom 14 gramm,
és ennek 112-szeresét is el tudom húzni.

– Láttatok már ágat, morzsát, levéldarabot ci-
pelő hangyát? Testsúlyunk sokszorosát
emeljük fel mi is – lihegett a hangya, s
úgy festett hatalmas terhével,
mint Atlasz, vállán a
földgömbbel.

– Elég nagy
már? – kiabált ki
egy jókora ganaj-
gömb alól a gala-
csinhajtó bogár.
Testénél hússzor
nagyobb gombó-
cot görgetett a

hátsó lábával. Ez lesz a palota, amelyikben fel-
cseperednek majd kicsinyei.

– Ti ezt önként vizítetek. De mi több mázsát
cipelünk az ember parancsára! – kiáltotta egy-
szerre a ló, a teve és az elefánt.

– Ez már nem is olimpia, ez rabszolgamunka!

KISKÓPÉ

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

**Csíkos, de nem tigris, nyerít, de nem ló, vág-
tat, de nem gazella. Mi az?**

Szeptemberi megfejtés: denevér, szárnyas-
egér. **Nyertesek:** Boda Rebeka, Mocsolya;
Forika Izabella, Marosfő; a dési III. E osztály.

TESTVÉREK KUCKÓJA

Testvérem, Csabika hatéves. Jól tud építeni, ha én valamit keresek, nagy segítségemre van. Szeretünk römizni, biciklizni és focizni.

Kiss Nándor, Gyergyószentmiklós

A testvérem nagyobb nálam. Sok dolgot tanultam tőle. Szeretek vele együtt lenni, sok mindenről elbeszélgetünk. Bármiben segítségemre van. Javasolnám, hogyha nincs testvéretek, hát legyen!

Péter Ibolya, Gyergyószentmiklós

A testvérem, Tamáska első osztályos. Szeret tanulni. Együtt szoktunk játszani, rajzolni, sakkozni. Nagyon vágyik egy biciklire.

Kurkó Mihály, Csíkszentdomokos

Rudolf 6 éves. Ügyesen farag. Az az álma, hogy tanuljon meg varázsolni. Verekedni is szoktunk, de ez nem sokat tart, mert a szüleink megszidnak.

Bajkó Brigitta, Csíkszentdomokos

Dobai Katalin

és néha elviszi a kutyát sétálni. Barátnője is van!

Darvas Hanna

Balázs 5 éves. Óvodába jár, és már ismeri a számokat. Nagyon szeretem őt, sokat játszom vele. Boldog vagyok, hogy ő a testvérem.

Dobai Katalin

Gyurika nagyon aranyos kis srác. Csak a féltestvérem, de nagyon szeretem. Sokat játszunk.

Tompa Noémi

Erika 4 éves. Szoktam homokozni vele, tanítom biciklizni. Nagyon szeretem!

Bartha Eszter

Novemberi jeles napok

November elseje Mindenszentek, november másodika Halottak napja, amikor virággal, gyertyagyújtással emlékezünk halottainkra. A régi faluközösségek ekkor gondoskodtak munkaképtelen szegényeikről.

November 25. – Katalin, férjjeszó nap. Katalin az eladó lányok védőszentje. Akinek ekkor vízbe tett gyümölcsfaága kizöldült, rövidesen férjhez ment. Az időjárásról azt tartották: ha Katalin kopog, Karácsony locsog.

November 30-án, András napján is a jövőt találgatták a lányok. Megrugdosták az ólat, s ahányat rőfent a disznó, annyi év múlva mentek férjhez. Ólmat öntöttek, hogy formájából kitalálják a férjük foglalkozását, gombócba fiúneveket rejtettek, s amelyik először feljött a fővő víz tetejére, az lett a férjük. Mások böjtöltek, hogy megálmodják a férjük nevét. András-napján kezdődtek a disznóvágások s a vidám disznótorok is.

November 11-én, Márton napján, aki csak tehette, ludat evett. A céhmester lúdvacsorával vendégelte meg inasait. E naptól szabadott délután is gyertyát gyújtani. A lúdmell csontjából megjósolták, hogy milyen tél várható. A Pannóniában született Szent Mártonról, aki kardjával kettéhasította, és a koldusra terítette köpenyét, a magyarok lovas, lámpás felvonulással emlékeztek meg.

**E havi
lapszámunk
támogatói:**

**Vágjátok ki,
és ragasszátok
neveket
mellé a
gyűjtőlapra.**

BOLDOGKŐVÁR TÜNDÉREI

Balogh Béni királymondáiból

Sok-sok száz esztendeje, bizony már több mint hétszáz éve, a tatárok betörték az országbába... Útjukban mindent felégettek, elpusztítottak. IV. Béla király a Sajó partján, a Muhi pusztán megütközött velük. Szörnyű vereséget szenvedett, csak ügyyel-bajjal tudott Aszaló községbe menekülni. Itt lakott kedves aszalóestere, Bodó.

– Ne félj, felséges uram, úgy elrejtelek, hogy maga Batu kán sem talál meg – kiáltotta elszántan Bodó.

A királyt és kíséretét jobbágyruhába öltöztette, a kunyhó alatt elnyúló, hosszú pincébe rejtette. Az éj leple alatt a Bodó mestertől kapott lovakon a Bükk erdőibe menekült IV. Béla.

Hazánk nagy szerencséjére Batu hazavezetete csapatait. A király ismét Budán tartózkodott,

amikor Bodó hét, aszalt gyümölccsel megrakott társzekeret küldött neki. A bakra egy-egy gyönyörű leányt ültetett.

IV. Béla örömmel fogadta a finom csemegét, mivel nagy szegénység uralkodott akkor a királyi udvarban is.

– Köszönöm gondosságodat! – szólott a felség elégedetten –, de áruld el nekem, hol szereztél hét ilyen szép leányt?

– Nem kellett szerezni, mert megvoltak... Hiszen mind az enyéim.

– Valóságos tündérek! – szólott elragadtatással az egyik daliás főúr.

(Egy ideig csakugyan úgy emlegették őket, mint „Bodó tündéreit”).

– Kétszer is hálás vagyok neked – szólott a király. – Egyszer megmentetted az életemet a tatároktól, most pedig az éhségtől. Ezen írás szerint nemesi rangra emellek, és neked adom Aszaló és Bodolló községeket, valamint a környéküket egészen a Zempléni hegyekig. Van azonban egy kikötésem. Öt éven belül erős várat kell építened, ahonnan az egész vidéket beláthatod, és szükség esetén az ellenségtől is megvédheted.

No, ne is mondjam, ugyancsak nagy gondba esett ettől Bodó aszalómester! Hogyne, hiszen öt év nem nagy idő, s ráadásul neki hét lánya van, akiket idestova férjhez kell adnia.

A királlyal azonban nem szállhatott vitába. Megköszönte hát az uralkodó jóságát, s a hét üres társzekérrel, bakjukon a hét szép lánnyal Hernád völgye felé vette útját.

Hazaérve töprenkedni kezdtek, hogy mit is tegyenek? A harmadik napon így szólott Mári, a legkisebb:

– Mondanék én egyet, vár lesz belőle!

– Halljuk, halljuk! – követelték a többiek.

– No, akkor jól figyeljete! Mi már nemeskisasszonyok vagyunk, nekünk már nemesurak fogják tenni a szépet. De feleségül csak ahhoz megyünk, aki egy évig építi nekünk a várat! Hét év alatt csak felépül!

– De a király öt évet adott! – szólt bele Kati. Épp akkor ért oda az apjuk.

– Azt a felség meghosszabbíthatja, ha szépen épül. Megdicsérlek hát eszességedért, Márikám! Még ma megírom a királynak, hogy öt helyett hét évet adjon!

Nemsokára lovas hírnök érkezett Budáról. Levelet hozott a királynétől, aki bálba hívta a

hét Bodó-lányt.

Ne is mondjam, hogy micsoda öröm támadt az eladók között! Heteken át egyebet sem tettek, mint varrtak, hímeztek.

A királyné báljában persze ők voltak a legszebbek. Meg is akadt rajtuk a leggazdagabb és legelőkelőbb ifjak szeme. Háromnak még a bál éjszakáján megkérték a kezét.

Hamarosan elkezdődött a várépítés. Nem-sokára a még pártában lévő leányoknak is került vőlegényük, s így hét év alatt olyan szépséges vár épült, hogy csudájára járt az

egész ország. Bodókő várának nevezték el.

Itt tartották meg mind a hét leány lakodalmát, méghozzá egyszerre.

Nem is volt olyan híres-nevezetes lagzi azóta sem a hegyes-völgyes Abaújban! Maga a király is ott volt, feleségével.

– Mondanék én valamit – szólott a király. – E vár ezután Boldogkőnek neveztesse, mivel a hét szép leány, a hét tündér itt volt a legboldogabb!

Azóta is így hívják, s falai büszkén magasodnak!

LEÁNYKŐ

Népmonda

Tokaj közelében ennekelőtte sok száz esztendővel egy hatalmas, gazdag úr lakott. Annyi vára s annyi uradalma volt, hogy maga sem tudta, hány. Hanem a legszebb vár Tokaj mellett volt. Arany volt a fundamentuma, gyémánt a fala, ezüst a fedele. Ennek a hatalmas, gazdag úrnak egyetlen leánya volt. Olyan szép, mint égen a ragyogó csillag, de a szíve keményebb volt a kőnél. Ha kéregető jött a palotába, kikergette a cselédeivel.

Történt egyszer, hogy nagy vigasságra készültek a tokaji palotában, jöttek a vendégek az ország minden részéből. A leány a legszebb gúnyját vette magára. Csillogott, ragyogott a sok gyémánttól, aranytól. Mielőtt a vendégek közé ment volna, még egyszer meg akarta nézni magát a tükörben. A tükör egy kissé magasan állott. Körülnézett hát, hogy mire álljon fel. Valamelyik inas három nagy kenyeret hozott, amit a nagy sürgölődésben otffejtettek. Mit gondolt, mit nem a leány, a három kenyeret a tükör elé vitte, egymásra tette, ráállott, s úgy nézte magát.

Ekkor nyílt az ajtó, s egy koldus lépett be.

– Egy falás kenyeret Isten nevében – könyörgött.

Visszafordult a leány, s rákiáltott nagy haraggal:

– Takarodj, hitvány koldus! Hogy mersz háborítani, mikor bálba készülök?!

– Csak egy falás kenyeret – könyörgött tovább a koldus –, ma még nem ettem.

– Takarodj ki, nincs kenyér!

– Hát ha nincs – mondotta a koldus –, válj kővé, s váljon kővé az is, ami alattad van.

Azzal elment, s a leány ott maradt a kenyéren kővé meredve.

Sokáig várták a vendégek, de hiába várták, nem jött elő. Aztán bementek a szobájába. Ím, ott állott a leány kővé válva tetőtől talpig, s kővé váltak a kenyerek is.

A vendégek szétriadtak, a gazdag földesúr is otthagya a tokaji várat. Nem mert ott lakni többet. Lassanként elpusztult a fényes vár. Csak a leánykő maradt meg belőle, aztán az is elporladt, csak a helye maradt. De a tokajiak még most is tudják, hol állt az a leánykő.

Egyszer a falu jósa megjósolta, hogy a falu legöregebb fája ki fog száradni. Amikor János meghallotta, megkérte az öreg varázslót, hogy tegyen valamit.

– Mondd, miért mentsem meg? – kérdezte a varázsló. – Hisz nem a barátod!

– De a barátom! – vágta rá János.

A varázsló megfiatalította kilencvenkilenc évvel a szomorúfűzfát. Így vígan élt tovább.
Elek Gergő, Szalárd

Újra itt van az ősz,
szüretelni megy a csősz.
Megy az úton nagy büszkén
ez az ügyes csőszlegény.
Tarisznyájában friss kenyér,
éhes ez a csőszlegény.
Szőlőt eszik, s megnyalja a száját,
kenyérrel nyomtatja a szőlő zamatát.

**Cseh Szilamér verse és rajza,
Málnásfürdő**

Szász Róbert, Köpec

Egy kerekfejű, világító úr.
Vajon ki lehet?
Ott van a folyosón.
Vajon ki lehet?
Szép, kiszabott,
csúcsos a kalapja.
Vajon ki lehet?
Hát a töklámpa!

**Bogya Johanna,
Kraszna**

A rétnek halk zaja csendül,
s szellő repíti a pitypang bóbítáját.
Messzi tájakon fecskék frakkban,
sűrű erdőn gombák kalapban.
Nyugodt virágot szellő repít,
szívemben egy szép szót csendít.

Szász Tímea, Kolozsvár

Szőcs Anita, Balavásár

**Németh Nikolett Edina,
Kisiratos**

**Benedek Tímea,
Kolozsvár**

Ősz van, a fecskék dél felé repülnek. Mielőtt elindulnak, törvényeket hoznak, melyeket megtartanak hazatérésükig.

Mivelhogy népem rendetlenkedik, én, Mátyás, az alábbi törvényeket hozom:

Minden hintó ki kell térjen a terhes szekerek elől.

Ne semmizd ki a szegényeket.

Aki bekopog hozzád, szívesen fogadd.

A férfiak bajuszt hordjanak.

Az asszonyok főzzenek, mossanak, takarítsanak.

Minden gyerek tisztelje a szüleit.

Sánta Miriám írása és rajza, Kolozsvár

Nagy Noémi, Tordatúr

Bartalis Albert, Kolozsvár

Tél volt. Hátramentem a kertbe, és megláttam a cicámat. Haldoklott. Nyomban hívtam az állatorvost. Megvizsgálta, és azt mondta, megette a meztet, és meg fog halni. A kertben ástam egy gödröt, és beleraktam, majd virágot tettem rá. Olyan lett, mint egy sír. Nagyon megsirattam.

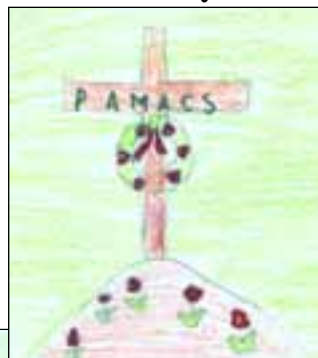
Andorkó Olga, Vargyas

A halálról, az elmúlásról először azt gondoltam, hogy nem nekem való téma. Később eszembe jutott, hogy volt egy Pamacs nevű kutyusom. Autó ütötte el. Meghalt, elmúlt. Édesapám a kertben temette el.

Bálint Loránd Kristóf írása és rajza, Magyargorosló

Elcsendesült az őszi táj,
Elmentek a golyák,
Üres maradt az erdő,
Hull az őszi eső.
Őszi erdő közepében,
Kopasz fák tövében
Mókus Misi vacsorázik,
Felesége áriázik.

Bakcsy Kata, Csíkszereda

Csizsér Alíz,
Székelyvécske

Elszálltak a darvak
Valahova messze.
Lassan becsukódik
A nyár sárgult könyve.
Deres lesz a határ,
Ködös lesz az utca,
Esőcsókok fognak
Csurogni arcunkra.

Budai Kinga,
Kézdivásárhely

Portik Tímea, Gyergyószentmiklós

Egy szép, csendes, őszi estén
Leültem a tűz mellé,
Hallgattam a duruzsolását,
S így meséltem halkan én:
Milyen szép is ez az ősz!
De mindjárt felváltja a tél.
Az ősz, mi most oly gyönyörű,
Elmúlik, de visszatér.

Nagy Csongor András,
Olasztelek

Lehullanak a levelek,
elmennek a madarak,
ithagyják a fészkeket,
s azok elromlanak.

Ballai Zoltán,
Szilágyballa

Gellén Henrietta,
Nagybánya

Címlap:
Kószabósza
Diósgyőr vára fölött

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE főszerkesztő, MÜLLER KATI képszerkesztő. A szerkesztőség postacíme: 401050 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 0264/541323. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Honlap: <http://www.dntcj.ro/NGOs/napsugar>; A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont RO14RNCB2200000005690001 B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 15000 lej

Palóc

Matyó

